

Унабі чудово оздоровлює повітря, як і хвойні рослини, виділяє фітонциди, правда, тільки в теплий період року. Рослина придатна для захисних лісонасаджень в посушливих районах і для озеленення.

Висновки і пропозиції.

За результатами багаторічних досліджень встановлено, що рослини *Asimina triloba* (L.) Dunal, *Diospyros* L., та *Ziziphus jujuba* Mill. в Південному Степу України упродовж вегетаційного періоду проходять усі стадії сезонного розвитку та зав'язують плоди, які повністю досягають і дають схоже насіння. Доведено, що ці культури є перспективними для вирощування, в умовах змін клімату, в аматорських та фермерських садах не тільки на півдні України, а також в західних і центральних регіонах країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Грабовецька О. А. Вирощування *Asimina triloba* (L.) Dunal в умовах південного Степу України: методичні рекомендації. Кіровоград : КДСГДС НААН, 2015. 32 с.
2. Грабовецька О. А., Свиридовський В. М. Хурма віргінська в умовах Херсонської області (біологія, вирощування, розмноження) : методичні рекомендації. Одеса : Олді+, 2023. 36 с.
3. Карнатовська М.Ю., Єжов В.М. Результати адаптації деяких сортів *Ziziphus jujuba* Mill. до умов Південного Степу України. / Садівництво. Вип. 69. Київ. 2015. С. 66-73
4. Клименко С.В., Григор'єва О.В., Грабовецька О.А., Колісник Л.М. Збереження та поповнення колекцій, формування генофондів видів родів: *Asimina* Adans., *Diospyros* L., *Sambucus* L. /Монографія. Київ, Фітосоціоцентр. 2012. С. 234-292.

Ефективність фунгіцидів проти плямистостей листя ячменю ярого в умовах Полісся України

Джам М.А., к. с. - г.н

в.о. доцент ОДАУ

<https://orcid.org/0000-0001-8183-5488>

mayadzham@gmail.com

О.І. Беріл (магістр)

Сучасне використання ячменю ярого на продовольчі та кормові цілі, а також і в якості сировини для пивоварної промисловості має велике значення у зерновому балансі України. Останніми роками актуальності набувають хвороби рослин, особливо плямистості листя, що призводять до зниження урожайності та якості сільськогосподарської продукції [1, 2].

Для захисту посівів ячменю ярого від збудників плямистостей листя використовують інтегровану систему заходів, серед яких велике значення має хімічний захист [3, 4].

Посилення шкодочинності хвороб листя ячменю ярого в Поліській зоні України призвело до необхідності пошуку ефективних фунгіцидів для зниження втрат врожаю. В зв'язку з цим, в 2022-2023 рр. одним з поставлених нами завдань було дослідити вплив сучасних фунгіцидів на розвиток плямистостей листя на посівах ячменю ярого.

Дослідження проводили в Житомирській області в умовах *in vivo*. Розмір ділянок становив 50 м², повторність – чотириразова, розміщення ділянок посівів ячменю ярого - рендомізоване.

Нами для захисту посівів ячменю ярого було використано такі фунгіциди: Міравіс Нео 300 SE, к.е. 0,5 л/га (д.р. 125 г/л пропіконазол, 100 г/л азоксистробін, 75 г/л адепідин); Амістар

Тріо 255 ЕС, к.е. 1,0 л/га (д.р. 30 г/л ципроконазол, 125 г/л пропіконазол, 100 г/л азоксистробін); Альто Супер 330 ЕС, к.е. 0,5 л/га (га (д.р. 80 г/л ципроконазол, 250 г/л пропіконазол); Тілт Турбо 575 ЕС, к.е. 0,8 л/га (д.р. 450 г/л фенпропідин, 125 г/л пропіконазол); Тілт 250 ЕС, к.е. 0,5 л/га (д.р. 250 г/л пропіконазол) [5]. Першу обробку ми проводили при появі перших ознак хвороби (у фазу кушення), другу – через 15 днів після першої (у фазу трубкування).

При вивченні ефективності дії препаратів у польових умовах встановлено, що найбільша ефективність дії проти плямистостей листя досліджена у фунгіцида Міравіс Нео 300 SE, к.е. 0,5 л/га (табл.1) В середньому, за роки досліджень вона становила 76,0%. Збережений урожай досягав 21,2%.

Використання препарату Амістар Тріо 255 ЕС, к.е. 1,0 л/га досить ефективно впливало на зниження розвитку плямистостей листя, ефективність дії стосовно темно-бурої плямистості за роки досліджень становила 70,6%, смугастої – 71,3%, сітчастої – 71,0. За рахунок зниження розвитку хвороб, вдалося зберегти врожай ячменю ярого на рівні - 19,6%.

Обприскування листя рослин фунгіцидом Альто Супер 330 ЕС, к.е. 0,5 л/га забезпечило ефективність дії на 68,6-67,6%, збережений урожай при цьому становив 18,3%.

У варіанті з використанням препарату Тілт Турбо 575 ЕС, к.е. 0,8 л/га спостерігалась ефективність, що складала 64,7-62,0%, при цьому збережений урожай становив 16,4%.

Обприскування фунгіцидом Тілт 250 ЕС, к.е. 0,5 л/га значною мірою сприяло зменшенню ураження хворобою, ефективність сягала 51,4-50,0%. Збережений урожай у варіанті складав 14,5%.

Табл.1 Ефективність застосування фунгіцидів проти хвороб ярого ячменю (сорт Роланд, Житомирська обл., 2022 - 2023 рр., природний фон)

Варіант	Ефективність дії, %			Маса 1000 зерен, г	Урожайність, т/га	+ % до контролю
	темно-бурої	смугастої	сітчастої			
Контроль* (без фунгіцидів)	(19,0)*	(29,7)*	(5,5)*	37,6	3,11	-
Міравіс Нео 300 SE, к.е. 0,5 л/га	76,6	75,5	75,8	40,1	3,77	21,2
Амістар Тріо 255 ЕС, к.е. 1,0 л/га	70,6	71,3	71,0	39,8	3,72	19,6
Альто Супер 330 ЕС, к.е. 0,5 л/га	67,6	68,5	68,6	38,6	3,68	18,3
Тілт Турбо 575 ЕС, к.е. 0,8 л/га	63,8	62,0	64,7	38,4	3,62	16,4
Тілт 250 ЕС, к.е. 0,5 л/га	50,0	50,4	51,4	38,0	3,56	14,5
НІР ₀₅				0,4	0,13	

(*) – розвиток хвороби у контролі, %

Таким чином, найефективнішим заходом проти плямистостей листя ячменю ярого в період вегетації в умовах Полісся України, є дворазове обприскування рослин одним із фунгіцидів: Міравіс Нео 300 SE, к.е. (0,5 л/га), Амістар Тріо 255 ЕС, к.е. (1,0 л/га) або Альто Супер 330 ЕС к.е. (0,5 л/га). Перше обприскування слід проводити при появі перших ознак хвороби, друге – через 15 днів після попереднього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Власенко В.А., Шубенко І.А., Шубенко Н.П., та ін. Технологія вирощування пивоварного ячменю (практичні рекомендації). Миронівка:2001, 16 с.
2. Лісовий. М.П., Трибель С.О. Інтегрований захист - основа сучасних технологій // Захист рослин. 1998.- №5.-С.4-5.
3. Ретьман С.В. Нові симптоми сітчастої плямистості // Захист рослин. 1997.- № 9. -С.9.
4. Арешніков Б.А., М.П. Гончаренко. Захист зернових культур від шкідників, хвороб та бур'янів при інтенсивних технологіях. Київ: Урожай, 1992.
5. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. – К.: Юнівест Маркетинг, 2020. – 224 с

УДК: 633.361

ЕСПАРЦЕТ ПОСІВНИЙ – СТРАТЕГІЧНА КУЛЬТУРА У ВІДНОВЛЮВАЛЬНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ, КОРМОВИРОБНИЦТВІ, БДЖОЛЯРСТВІ

Іванов Г.М., здобувач освіти третього (освітньо-наукового рівня) доктор філософії,
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України
м. Одеса, Україна
meridian72@ukr.net

Валентюк Н.О., канд. техн. наук, старший науковий співробітник відділу первинного
та елітного насінництва
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України
м. Одеса, Україна
naval100@ukr.net

Юркевич Є.О., докт. с.-г. наук, професор, професор кафедри польових і овочевих
культур, Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна
yevgen21@ukr.net

Петренко С.О., канд. с.-г. наук, доцент кафедри садівництва, виноградарства, біології
та хімії, Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна
retrenko_s_a_@ukr.net

***Анотація.** На тлі інтенсифікації виробництва продукції рослинництва виробники стикаються із глобальною проблемою дефіциту білку і нестачею якісних кормів для тваринництва. Тому введення в структуру сівозмін кормових багаторічних бобових трав, наприклад еспарцету посівного, дозволить забезпечити сільськогосподарських тварин зеленим кормом та сіном, які мають високі поживні властивості. Крім того вирощування еспарцету як фітомеліоративну культуру сприяє суттєвому покращенню показників родючості ґрунтів Також еспарцет вважається гарним медоносом, що в свою чергу дозволяє отримувати додатковий прибуток з посівів.*

***Ключові слова:** еспарцет посівний, фітомеліорація, кормовиробництво, медонос*

В останні роки на фоні поглиблення структурних реформ цінова політика тваринницької продукції стала нестабільною, зникли постійні ринки збуту, різко скоротилося поголів'я худоби. Така ситуація призвела до втрати масштабів та систематичного промислового розвитку у виробництві кормових інгредієнтів та у виробництві кормів у цілому.

В умовах інтенсифікації виробництва продукції рослинництва та збільшення виробництва кормових культур виробники кормів повинні забезпечити доступ до